ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՅՈՒԼԻՍԻ 1881—№ 124

№ 124—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՅՈՒԼԻՍԻ 1881

Հրատարակվում է ամեն օր բացի երկուշաբթի և տոն օրերից։
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի։
Առանձին համարներով իրաքանչիւրը 5 կոպ.։

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և տոն օրերից առաւօտեան 10—2 ժամը կէսօրից յետո։

Յատուկ յանձնարարութիւններ ընդունում են ուղղակի խմբագրութեան հետևեալ հասցէով. Въ редакцію газеты «Мегу Айастани», въ Тифлисъ, կամ Rédaction de «Meghou Haïastani» à Tiflis (Caucase).

Խմբագրութեանս ուղղած թէ՛ յօդուածները և թէ՛ նամակները պէտք է պարզ գրուած լինին գրողի ստորագրութեամբ և հասցէով։ Խմբագրութիւնը կարող է փոփոխել, ուղղել և կրճատել յօդուածները։ Խմբագրութիւնը իւր վերայ չէ առնում յետ ուղարկել յօդուածները և պահում է երկու ամիս մինչև պահանջը։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են ամեն մի բառին 1½ կոպէկ։
Յայտարարութիւններն ընդունվում են խմբագրատունը և պ. Շահվերդեանի գրավիճառում։
Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն և օտար լեզուներով։

ՇԱՒԱՍՏԱՆ

ԿՍԱՆԵԻԶՈՐՈՐԴՏԱՐԻ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ։

«Մեղու Հայաստանի» լրագրին կարելի է աւորագրվել ա ց ա մ ս ո վ, յուլիսի 1-ից մինչև միւս տարուայ յունվարի 1-ը վճարն է 6 ռուբլի։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ։

Աղգայինն.—Թղթակցութիւնք Մօսկուայից, Կ. Պօլսից և Բագուից.—Պատասխան պ. Գար. Մրմզեանին։
Քաղաքական.—Իտալիա.—Ֆրանսիա.—Թիւրքիա.—Քաղաքական լուրեր։
Մեղուի հեռագիրք։
Մանր լուրեր։
Խառն լուրեր։
Յայտարարութիւններ։
Բանասիրական.—Ուռէայիք։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄՕՍԿՎԱ

18 յունիսի.

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

«Մշակի» 103 համարումը կարդացինք մի նամակ Մօսկվայից, որով Լազարեան Ձեմարանի վաղեմի աշակերտները, իրանց սեպուհ պարտականութիւնը համարելով՝ հերքում են այն զրպարտութիւնը, որ պէսպիսիանները կրքերից դրդուած, աշխատում են դրօշմել դիւտութեան այդ ծերունի և պատկառելի տաճարի ճակատին։ բայց տեսէք ինչպէ՛ս են մաքառում այդ խաւարասէրների դէմ Լ. Ձեմարանի վաղեմի սանները, արդարութիւն երևան հանելով և զրպարտութիւնները ոտնակոխ անելով։ Թէ ինչքան իրաւացի են գրել պատուելի պարոնները, այդ թողնում ենք ընթերցողին դատելու. բայց մենք նկատելու գլխաւորապէս մի բան ունինք։

Խօսքս մատենադարանի վերայ է։ Ամեն մի ուսումնարան պիտի ունենայ իւր մատենադարանը, որ կարողանայ տալ աշակերտներին, բայց իւրանց ուսածից, բազմակողմանի հայեցողութիւն այս կամ այն առարկայի վերայ, ունենայ հսկողութիւն մեզ շրջապատող առարկաների մասին, միով բանիւ ունենայ բազմատեսակ դիտութիւն։ Լ. Ձեմարանը ունի մի մեծ, այն է՝ հիմնական մատենադարան (фундаментальная библіотека), ունի և մի դասական մատենադարան։ Հիմնական մատենադարանը շատ հարուստ է և ձոխ թէ օտարազգի և թէ հայկական գրքերով (հայկական մասը հարուստ է և մի քանի ձեռագրերով), ինչպէս և ասում են պարոնները. «Բացի այն բազմահատոր հայերէն գրքերով հիմնական մատենադարանից, Ձեմարանը ունի առանձին դասական մատենադարան հայոց լեզուի։ Մեր ուսումնական վերջին տարիներում մեզ համար բացէ ի բաց եղել ոչ միայն դասական, այլ և հիմնական մատենադարանի մուտքը»։ Այս տողերից երևումէ, որ հիմնական մատենադարանի մուտքը բացէ ի բաց եղել նոցա միայն վերջին տարիներում. ուրեմն աշակերտները, քանի դեռ ներքին դասարաններումն են, պիտի օգուտ քաղեն դասական մատենադարանից։ Շատ բարի՛. բայց ասացէ՛ք խնդրեմ, ինչպէ՞ս է այդ դասական մատենադարանը, քանի՞ դրքեր կայ այդ մատենադարանում (50—60) և վերջապէս ի՞նչ գրքեր են այն դասական մատենադարանում, որի մուտքը ձեր առաջ բացէ ի բաց։

Արդարև, կայ ուսուցչ լեզուի դասական մատենադարան, որ ևթէ մարդ ձշմարտասէր է, պիտի խոստովանի, շատ հարուստ չէ։ Իսկ ինչ վերաբերում է հայոց լեզուի դասական մատենադարանին, կարող ենք ասել՝ այդ դասական մատենադարանը կազմուած է յիսուն թուականներում տպուած գրքերից. պարբերական հրատարակութիւններից կարելի է գտնել 1 կամ 2 տարուայ «Հիւսիսափայլ» և այժմեան «փարոսներ» համարները։

Ահաւասիկ Լ. Ձեմարանի դասական մատենադարանի (հայոց) անմիխիթար վիճակը, որի մուտքը բացէ ի՛ աշակերտներին։ Ցնդք խօսում այն մատենադարանի վերայ, որի մուտքը բոլորովին անհետացել է։

Շ.

Կ. ՊՕԼԻՍ

13/25 յունիսի.

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

Ա ղ դ. Շնորհակալութեամբ կը ծանուցանենք մէկ ստացանք Ս. Պետերբուրգի մհ. պ. Մկրտիչ Սանասարեանցէ (1500) հազարհինգհարիւր գրանք, ի հաշիւ խմբակոնիի վարժարանին որ կը կառավարուի իւր ծախքով։

Նոյնպէս Ազգանուէր—Հայուհեաց ընկերութիւնը Նաճըվնի մէջ աղջկանց վարժարան մը բանալու համար պայմանագիր կնքելով Միացեալ ընկերութեանց հետ (50) յիսուն օսմանեան ոսկով կանխաւճար մ՛ըրած է։

Այս առթիւ կը ծանուցանենք նաև թէ յիշեալ վարժարանի դասախօս վարժուհի կարգուած է սիրելի Էպրուհի Նաքաշեան՝ որոյ ամուսինն ալ անօրէն դասատու կարգուելով Նաճըվնի երկաեռ վարժարանաց, ամսոյս 10-ին միասին մեկնած են իրենց պաշտօնատեղին։

Ի դիմաց Միացեալ ընկերութեանց անօրէն ժողով՝ց.

Ատենագպիր Ա. Յովհաննես. — Ատենապետ Մ. Ջէրոլ.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԻՒԹԵՐ

ՈՒՏԷԱՑԻՈՑ

ՎԵՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՄԲ *).

Բ.

ՀԱՑՐԵՆԻՔ.

Անունների ընկերութեան մի ուրիշ պատճառն էլ սրբոց մասանց տեղափոխութիւնը կարող էր լինել, մի գործ՝ որին էր նուիրուած յատկապէս ամբողջ Աղվանք իւր ոսկէ դարում՝ վաչականի ժամանակ *). Բ ա ր ե պ ա շ ա ր ա՝ հեղինակն այդ գործերի նատում էր Պարսա. Նա տեղափոխել տուեց Եղիշէի մասունքն Ուտի. և ով չը գիտէ՝ որ Տղմուտ գետի մօտ, Նախավկայի վանքի ճանապարհին ուխտաւորները մի քար են ցոյց տալիս ձեռքի դրօշմուածով ու աւանդում՝ թէ երբ Սահփանոսի յետևից ընկել էին հրէաները քարկոծելու՝ նա փախչելով նոցա առաջից յոգնած եկել է ձեռքն այդ քարի վերայ է դրել, չունչ առել ու չարունակել իւր փախուստը մինչև եկեղեցու կանգնած տեղը. նոքա հաւատացած են՝ թէ Սահփանոսն այնտեղ է նահատակուել, իսկ քարի վերայ փոքրագրուած ձեռքը նորա թաթի հետքն է. այո՛, այդ մի մանուածոր և չատերին անյայտ օրինակ է, բայց ես այն հաստատ յուսով հէնց այդ պատճառը բերի որ դուք, գիտեմ, այդ կարգալիս անչուշտ կը մտաբերէք դորա նման մի մի օրինակ ձեր տեսածներից դեռ երևիայութեան ժամանակ, այնքան չատ և ամենուրեք են այդպիսի օրինակները։ Հիմա, այդպիսի մի կոյր և սխալ հաւատ ունեի առանձին դասական մատենադարան հայոց լեզուի։ Մեր ուսումնական վերջին տարիներում մեզ համար բացէ ի բաց եղել ոչ միայն դասական, այլ և հիմնական մատենադարանի մուտքը»։ Այս տողերից երևումէ, որ հիմնական մատենադարանի մուտքը բացէ ի բաց եղել նոցա միայն վերջին տարիներում. ուրեմն աշակերտները, քանի դեռ ներքին դասարաններումն են, պիտի օգուտ քաղեն դասական մատենադարանից։ Շատ բարի՛. բայց ասացէ՛ք խնդրեմ, ինչպէ՞ս է այդ դասական մատենադարանը, քանի՞ դրքեր կայ այդ մատենադարանում (50—60) և վերջապէս ի՞նչ գրքեր են այն դասական մատենադարանում, որի մուտքը ձեր առաջ բացէ ի բաց։

Արդարև, կայ ուսուցչ լեզուի դասական մատենադարան, որ ևթէ մարդ ձշմարտասէր է, պիտի խոստովանի, շատ հարուստ չէ։ Իսկ ինչ վերաբերում է հայոց լեզուի դասական մատենադարանին, կարող ենք ասել՝ այդ դասական մատենադարանը կազմուած է յիսուն թուականներում տպուած գրքերից. պարբերական հրատարակութիւններից կարելի է գտնել 1 կամ 2 տարուայ «Հիւսիսափայլ» և այժմեան «փարոսներ» համարները։

Ահաւասիկ Լ. Ձեմարանի դասական մատենադարանի (հայոց) անմիխիթար վիճակը, որի մուտքը բացէ ի՛ աշակերտներին։ Ցնդք խօսում այն մատենադարանի վերայ, որի մուտքը բոլորովին անհետացել է։

Շ.

Կ. ՊՕԼԻՍ

13/25 յունիսի.

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

Ա ղ դ. Շնորհակալութեամբ կը ծանուցանենք մէկ ստացանք Ս. Պետերբուրգի մհ. պ. Մկրտիչ Սանասարեանցէ (1500) հազարհինգհարիւր գրանք, ի հաշիւ խմբակոնիի վարժարանի վարժարանին որ կը կառավարուի իւր ծախքով։

Նոյնպէս Ազգանուէր—Հայուհեաց ընկերութիւնը Նաճըվնի մէջ աղջկանց վարժարան մը բանալու համար պայմանագիր կնքելով Միացեալ ընկերութեանց հետ (50) յիսուն օսմանեան ոսկով կանխաւճար մ՛ըրած է։

Այս առթիւ կը ծանուցանենք նաև թէ յիշեալ վարժարանի դասախօս վարժուհի կարգուած է սիրելի Էպրուհի Նաքաշեան՝ որոյ ամուսինն ալ անօրէն դասատու կարգուելով Նաճըվնի երկաեռ վարժարանաց, ամսոյս 10-ին միասին մեկնած են իրենց պաշտօնատեղին։

Ի դիմաց Միացեալ ընկերութեանց անօրէն ժողով՝ց.

Ատենագպիր Ա. Յովհաննես. — Ատենապետ Մ. Ջէրոլ.

ԲԱԴՈՒ

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

Յանկանալով օգնել իմ կարեաց չափ Հայաստանի սովեալներին, վիրաւորեալներին և բարերարների բազմատեսակ առաջարկներ մէջ գտնվողներին և ժողովելով մի փոքրիկ գումար չատապում եմ հասցնել ներկայ նամակիս հետ պատուելի խմբագրութեանդ։

Արդարև պէտք է խոստովանած, որ լազուարնակ հայերը առհասարակ առատաձեռն և դղայուն են եղել միշտ դէպի այդպիսի հրաւէրներ։ Գաղաքիս երիտասարդութեան մեծ մասը ևս անուշադիր չեն եղել այսօրինակ ազգային խնդիրներին։ Ես ևս անհրաժեշտ պարտք եմ համարում յայտնել իմ խորին չնորհակալութիւնս այն պարոններին, որոնք օգնել են վերոյիշեալ նպատակով բաց արած հանգանակութեանս փոքր ի չատէ յաջողելուն։

Ուստի և խնդրում եմ մեծապատիւ խմբագրութեանդ սորա հետ միասին ուղարկած (20 ռ.) քսան ռուբ. հետ վարվել ինչպէս հարկն է և ստացած ցուցակը աւելորդ չը համարիլ տպագրելու «Մեղուիդ» էջերում ի խրախոյս չատերի և ի նախատինս այն հայ երիտասարդների, որոնք, սատրացնելով իւրեանց, ծիծաղում էին, ոմանք գործողին «шаро.отъ» ածական տալով ամբոխի մէջ և ոմանք էլ—ստորագրված տուրքը մինչև այժմս չը վճարելով։

Սայեադ Մ. Ամիրեանց 3 ռ., Ս. Մարտիրոսով 3., Նիկոլայ Աւանով 3 ռ., Դրիգոր Աւանով 1 ռ., Պետրոս Տէր Գաբրիէլեանց 1 ռ., Նիկոլայ Ղուլեանց

հեղինակն այդ գործերի նատում էր Պարսա. Նա տեղափոխել տուեց Եղիշէի մասունքն Ուտի. և ով չը գիտէ՝ որ Տղմուտ գետի մօտ, Նախավկայի վանքի ճանապարհին ուխտաւորները մի քար են ցոյց տալիս ձեռքի դրօշմուածով ու աւանդում՝ թէ երբ Սահփանոսի յետևից ընկել էին հրէաները քարկոծելու՝ նա փախչելով նոցա առաջից յոգնած եկել է ձեռքն այդ քարի վերայ է դրել, չունչ առել ու չարունակել իւր փախուստը մինչև եկեղեցու կանգնած տեղը. նոքա հաւատացած են՝ թէ Սահփանոսն այնտեղ է նահատակուել, իսկ քարի վերայ փոքրագրուած ձեռքը նորա թաթի հետքն է. այո՛, այդ մի մանուածոր և չատերին անյայտ օրինակ է, բայց ես այն հաստատ յուսով հէնց այդ պատճառը բերի որ դուք, գիտեմ, այդ կարգալիս անչուշտ կը մտաբերէք դորա նման մի մի օրինակ ձեր տեսածներից դեռ երևիայութեան ժամանակ, այնքան չատ և ամենուրեք են այդպիսի օրինակները։ Հիմա, այդպիսի մի կոյր և սխալ հաւատ ունեի

լի ևս տեղի կարող էր ունենալ Ուտիում, այն էլ քրիստոնէութեան առաջին դարերում. Մի որևիցէ սուրբի անունը կամ մասունքը կրող եկեղեցու վերայ թէ ինչպէս միշտ գրեթէ նոյն սուրբի այնտեղ տպուած, նահատակուած լինելու սխալ զրոյցներն են պատմվում ժողովրդեան մէջ՝ այդ այնքան յայտնի աշխարայ պէտք է լինի՝ որ աւելորդ է ուրիշ ապացոյցներ բերել. որ վանքում, որ եկեղեցում որ սուրբը ցակորայ մասունքը կայ՝ հաստատ համոզուած եղէք՝ որ սուրբը ցակորը (թէ որ սուրբ Ակոփը՝ այդ մի հարցնէք) ինքնին գլխովին այնտեղ է փարիչան տատիս ու Աստուածը պապիս կարծիքով՝ որ ահա չորած ու այդ դրութեամբ իրանց հասակակից կանգնած թոռան ձեռքից բռնած եկեղեցում մասունքի առաջ նոյնն են աւանդում. աւանդութիւնը ժառանգութիւն է. և ահա մեր պատմագիրների սխալանաց մի ուրիշ պատճառն էլ, մանաւանդ այսմաւուրքի՝ որ իւր նիւթերը միշտ այդտեղակ աղբիւրներից է քաղել՝

Նախավկայի դրօշաւոր քարից ու Սոկիւտուի մօտ խօշքաչկնի Անապատ վանքում եղիշէ առաքեալի գանգից բըզխող աղբիւրից. բայց այդ այսմաւուրքն էլ չէ որ իւր հերթին աղբիւր է դառնում հ. հ. ինճիճեաններին համար,

Ես իսկապէս վերջացրի. իմ միտքս էր լուծել մի տարակոյս՝ թէ Վարդաչէն ու Նիժ արդեօք Ուտիում են թէ Աղվանքում, և այդ կարծեմ լուծուեցաւ. դորա հետ յուսամ երևաց նաև չատերի տարակուսանաց ու սխալանաց պատճառները. աշխարհագրական տեղեկութիւններ այդ երկու գիւղի և դորա ամբողջ գաւառի մասին մասամբ արդէն տուել եմ մի ուրիշ աշխատութեան մէջ, մասամբ էլ տալու եմ. ասել էի՝ որ այդ չէ սոյն հատուածի իսկական նիւթը։ Դուք տեսաք որ այս հատուածը գրեթէ լինքնաբերաբար կանգնեց ժողովրդեան գաղթականութեան վերայ. այդ երևեցաւ դեռ ոչ իմ, ոչ ուրիշների ասելուց, այլ տեղագրական նշաններից. բայց դորանով՝ ուր կէտ է առնում, Վարդաչէնցոց

բուն հայրենեաց խնդիրը, չի վերջանում գաղթականութեան ենթադրութիւնը, այլ միայն իւր սկիզբն ու առիթն է գտնում, գաղթականութեան հարցն աւելի հաստատուն փաստեր կը գտնի աւանդութեան ու պատմութեան մէջ։ Վարդաչէն և Նիժ Ուտիում չեն այլ Աղվանքում և նոցա բնակիչ Ուդիները կարող են լինել գաղթական Ուտիից. ահա դորա վերայ կ՛ուզէի խոշնել այս հատուածը. եթէ Աղվանից և Ուտէացւոց երկրին վերաբերեալ ուրիշ տեղեկութիւններ զանց եղան այս գլխում, բայց այդ վերջին ասածիս մասին փաստեր, կարծեմ, բաւականին բերուեցան։

Մի քանի նկատողութիւն էլ՝ և ես կ՛աւարտեմ։

Բացատրութեան կարօտ և հին աղվանական կամ ուտէական անուններ են Թվում Գ ի ր գ ա դ ո ւ ս, Ա մ բ ի վ ա ն (հայ) և Է ր մ ա ն ի տ լ ո ւ ս, Գ ո ւ դ կ ա չ է ն, Խ ա չ մ ա զ, Վ ա ն դ ա մ և գաւառիս մի քանի ուրիշ գիւղերի, աւանների անուններն ու իրանց միջի չատ

№ 124–ՀԱՅԿԱԿԱՆ Հ ՎՈՂՈՒՆԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ 1881

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. Գ. Ա. Ռ. Ա. Ջ. Ա. Ն. Ք.

Ամսական 1 ռ., 3 ամսով 3 ռ., 6 ամսով 5 ռ., տարեկան 10 ռ.

Ընդունում է բաժանորդագրութիւններ «Ազգ»ի, «Արձագանք»ի, «Արշալոյս Հայաստանեայց»ի, «Արտասահմանեան Լուր»ի, «Բազմավէպ»ի, «Բիւրակն»ի, «Բիւզանդիոն»ի, «Գանձասար»ի, «Գեղարուեստ»ի, «Գիտական Հանդէս»ի, «Գրական Թերթ»ի, «Գրական Տարեգիրք»ի, «Գրական Տեղեկատու»ի, «Գրական Տեղեկագիր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ)

ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՀԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսական վճարումով 30-ին վճարելի.

Միայն Երեւան	95 12
— — 2-րդ	93 75
— — 3-րդ	94 50

Յայտարարութիւնները կ՚ընդունի «Ազգ» օրաթերթի գրասենեակը։

Գինը տողի 1-ին անգամ 50 ռ., 2-րդ անգամ 30 ռ., 3-րդ անգամ 25 ռ.։

Ընդունելութեան ժամերը՝ առաւօտեան 9-ին մինչեւ կէսօր։

Ձրի յայտարարութիւնները չեն ընդունուիր։

Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։

Հեռագրական հասցէ՝ Ազգ — Երեւան։

Հեռաձայն թիւ 2։

ՅԱՂԱԹԱԿ ԱԶԳԱՅԻՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ)

Ամսական վճարումով 30-ին վճարելի.

Միայն Երեւան	83½ ռ.
Եռամսեայ	264 —
Հինգամսեայ	126 25
Վեցամսեայ	214 25
Օրական	25 —
3-րդ	92 12
2-րդ	92 12
Միայն առաքում . 1-ին	92 12
— — 2-րդ	220 —
Գաւառական 1-ին	227 —
— — 4-րդ	94 50

Ընդունելութեան ժամերը՝ առաւօտեան 9-ին մինչեւ կէսօր։

Ձրի յայտարարութիւնները չեն ընդունուիր։

Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։

Հեռագրական հասցէ՝ Ազգ — Երեւան։

Հեռաձայն թիւ 2։

ՅԱՂԱԹԱԿ ԱԶԳԱՅԻՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ)

ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՀԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսական վճարումով 30-ին վճարելի.

Միայն Երեւան	95 12
— — 2-րդ	93 75
— — 3-րդ	94 50

Յայտարարութիւնները կ՚ընդունի «Ազգ» օրաթերթի գրասենեակը։

Գինը տողի 1-ին անգամ 50 ռ., 2-րդ անգամ 30 ռ., 3-րդ անգամ 25 ռ.։

Ընդունելութեան ժամերը՝ առաւօտեան 9-ին մինչեւ կէսօր։

Ձրի յայտարարութիւնները չեն ընդունուիր։

Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։

Հեռագրական հասցէ՝ Ազգ — Երեւան։

Հեռաձայն թիւ 2։

ՅԱՂԱԹԱԿ ԱԶԳԱՅԻՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ)

ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՀԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսական վճարումով 30-ին վճարելի.

Միայն Երեւան	95 12
— — 2-րդ	93 75
— — 3-րդ	94 50

Յայտարարութիւնները կ՚ընդունի «Ազգ» օրաթերթի գրասենեակը։

Գինը տողի 1-ին անգամ 50 ռ., 2-րդ անգամ 30 ռ., 3-րդ անգամ 25 ռ.։

Ընդունելութեան ժամերը՝ առաւօտեան 9-ին մինչեւ կէսօր։

Ձրի յայտարարութիւնները չեն ընդունուիր։

Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։

Հեռագրական հասցէ՝ Ազգ — Երեւան։

Հեռաձայն թիւ 2։

ՅԱՂԱԹԱԿ ԱԶԳԱՅԻՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ)

ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՀԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսական վճարումով 30-ին վճարելի.

Միայն Երեւան	95 12
— — 2-րդ	93 75
— — 3-րդ	94 50

Յայտարարութիւնները կ՚ընդունի «Ազգ» օրաթերթի գրասենեակը։

Գինը տողի 1-ին անգամ 50 ռ., 2-րդ անգամ 30 ռ., 3-րդ անգամ 25 ռ.։

Ընդունելութեան ժամերը՝ առաւօտեան 9-ին մինչեւ կէսօր։

Ձրի յայտարարութիւնները չեն ընդունուիր։

Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։

Հեռագրական հասցէ՝ Ազգ — Երեւան։

Հեռաձայն թիւ 2։

ՅԱՂԱԹԱԿ ԱԶԳԱՅԻՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ)

ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՀԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսական վճարումով 30-ին վճարելի.

Միայն Երեւան	95 12
— — 2-րդ	93 75
— — 3-րդ	94 50

Յայտարարութիւնները կ՚ընդունի «Ազգ» օրաթերթի գրասենեակը։

Գինը տողի 1-ին անգամ 50 ռ., 2-րդ անգամ 30 ռ., 3-րդ անգամ 25 ռ.։

Ընդունելութեան ժամերը՝ առաւօտեան 9-ին մինչեւ կէսօր։

Ձրի յայտարարութիւնները չեն ընդունուիր։

Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։

Հեռագրական հասցէ՝ Ազգ — Երեւան։

Հեռաձայն թիւ 2։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Խնդրում եմ այն ուսուցիչներին, որոնք կը ցանկան առաջիկայ սեպտեմբերից մանկավարժութիւն դասախօսութեան առարկաները հասցէս՝ վաղարշապատ:

Պաշտօնակատար Թեմական վերատեսչի՝

Պ. Պռօշեանց.

Խնդրում եմ ԵՐԵՒԱՆԻ և ԿԱՐՍԻ վիճակների զարդական հոգաբարձութեան ներից առաջիկայ սեպտեմբերից հարկաւոր եղած ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ համար դիմել ինձ, յայտնելով մանրամասնօրէն իւրեանց պայմանները, վճարելիք ռոճկի քանակութիւնը, աւանդելիք առարկայքը, դասերի որքանութիւնը և այլն:

Պաշտ. Թեմական վերատեսչի՝

Պ. Պռօշեանց.

Կ. պօլսեցի ԱՆՏՈՆ ՓԻՐՈՒՄԵԱՆՑ յանկանում է ունենալ դասեր ընտանիքներում Ֆրանսիական և հայ լեզուներից: Յանկացողք կարող են դիմել խմբագրութեանս, յիշեալ երիտասարդի հասցէն իմանալու համար: Նա պատրաստ է և դուրս երթալ, միայն պայմանները ձեռնտու կը լինին: Կարող է նոյնպէս և առևտրական հաշուապահ լինել և թղթակից նոյն լեզուներով:

Լոյս տեսաւ.

Տ. Ց. Նազարեանի հրատարակութիւնների երրորդ գրքոյկը՝

ՓՐԿՈՒ ՄԱՆՐԱՎԷՊ

(«Բրեաց պատգան» և «Մեծ ընծան»)

ԱԼՖՈՆՍ ԴՈԴԷԻ

գինն է 15 կոպէկ.

Հասցէ՝ Шуша Тиграну Назарянцъ.

7—7

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Մեր հրատարակութիւնների երկրորդ գիրքը:

«ՓՕՋՆԱՆԻ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՕՐԳՐԻՑ»

Լիակատար պատմած. գինն է 20 կ.

Հասցէ՝ Шуша, Тиграну Назарянцъ.

Մինչև սեպտեմբերը լոյս կը տեսնի.

Ֆիզիքական, ժողովրդական և քաղաքական

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Հայ աղայոց և օրիորդական ուսումնարանների համար.

Յանկացողք ստանալ պէտք է դիմեն աշխատասիրողին այս հասցէով՝ «Тифлисъ. Армянская Духовная Семинарія Нерсесянъ. Учителю Аветису Теръ-Акопянцъ.

8—8

ՀԱՅՈՑԼԵԶՈՒԻ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ

ԱՆՈՒՆՈՎ

ԵՐՐՈՐԴ ԵՒ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՏՊՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԸ

Յանձնուեցան մամուլին և լոյս կը տեսնեն օգոստոսին

Այդ դասագրքերը կրում են բոլորովին նոր հոգի և նոր ուղղութիւն:

Ց. Նազարեանց.

4—8

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՏՈԿԱՍՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿ.

Ապրիլի 15-ից մինչև ցնոր կարգադրութիւն.

Վճարում է.	Վերցնում է.
1. Ընթացիկ հաշուով.	1. Ջնդջուման առևտրական մուրհակների 6 ամսով . . 7%
ա. Հաստարակ . 4%	2. Ջնդջուման մուրհակների, ապահովութեամբ անշարժ կալից . 7%
բ Պայմանաւոր 4½%	3. Արժէթղթերի գրաւականով ընդունելիք պետական բանկայից 6 ամսով . . 7%
գ Գումարների աւանդ.	4. Մասնաւոր ընթացիկ հաշիւ.
ա. Մինչև ցպահանջ 4%	ա. Ապահոված տոկոսաբեր թղթերով 7%
բ. 6 ամսով . 5½%	բ. Մուրհակներով ապահովացրած երկու բոտորագրութեամբ. 7½%
գ. Մի տարով . 6%	5. Ջնդունելիք կըրօնքների և թղթադրամների . . 7%
դ 6%	

ԹԻՖԼԻՍԻ ԼՈՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ

Վճարում է.	Վերցնում է.
1. Ընթացիկ հաշուով 4%	1. Ջնդջուման առևտրական մուրհակները մինչև 6 ամիս 8%
2. Մինչև ցպահանջ առանձ. . . . 4%	2. Արժէթղթերի գրաւականով.
3. 6 ամսական աւանդ. 5%	ա. Ընդունելիք պետական բանկայից 7%
4. Երկու և աւելի տարով աւանդ. 6%	բ. Անընդունելիք պետական բանկայից 8%
	3. Մասնաւոր ընթացիկ հաշիւներ՝
	ա. Ապահովացրած արժէթղթերով . 7%
	բ. Ապահովացրած մուրհակներով . 8½%

Ցանձնարարութիւններ ¹/₁₅% — 2%.

ՓՈԹ—ԹԻՖԼԻՍՑԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.

Թիֆլիսից դէպի փօթի գնում է գնում.

	Ժամեր. առաւ.	Ժամեր. կէս օր.	Ժամեր. երեկ.	Տեղերի գինը. I կլ.	II կլ.	III կլ.
				ռ. կ.	ռ. կ.	ռ. կ.
Թիֆլիզ.	9 21	12. 56	5. 18			
Մցխէթ	0 11	1. 57	6. 27	1. 13	85	44
Գօրի .	11. 58	4. 35	9. 43	4.	3.	1. 53
Մխխալ.	1 29	6. 45	11. 57	6. 30	4. 73	2. 42
		դիչեր				
Բիօն .	6. 56	1. 45		11. 25	8. 44	4. 31
Փօթի				16. 31	12. 24	6. 26

Փօթիից դէպի Թիֆլիզ.

	Ժամեր. Առաւ.	Երեկոյ	Գիչեր.	Տեղերի գինը. կլ.	II կլ.	III կ.
				ռ. կ.	ռ. կ.	ռ. կ.
Փօթի .	9. 3	10. 22				
Բիօն .	12. 13	3. 30		5. 13	3. 84	1. 97
Մխխալ.	5. 39	10. 1	1. 37	10. 1	7. 51	3. 84
		կէսօր.				
Գօրի .	7. 5	12. 20	4. 8	12. 33	9. 24	4. 73
Մցխէթ	8. 50	3.	7. 59	15. 19	11. 39	5. 82
Թիֆլիս				16. 31	12. 24	6. 26

Երկաթուղու գնացքը Թիֆլիսից փօթի—Առաւօտեան 9 ժ. 21 ր., որ կը հասնի փօթի երեկ. 9 ժ. 50 ր. Էօրլից յետոյ 4 ժ. 30 ր., որ կը հասնի փօթի առաւօտեան 10 ժ. 7 ր.

ՉԵՆ ՀԱՅՏՐԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

30 յունիսի.

Սիւէզ-Վիւիլին, Մամիկոն Տէր-Ադաթօվին, կապիտան Միախվիչին, Նիկօլայ Զէլօկայէվին, Զուբեանցին, բժիշկ Կնօտրովսկուն, Լէյտան Սալտօվին:

ՄԱՍՆԱԻՈՐ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Կուկիայում, Սիմէոնովսկի փոզոյի վրայ, Չախվերգիանի տանը:

Հիւանդները ընդունւում են ամէն օր, նաև ամէն օրերին առաւօտեան ժամի 9—11. ԼՈՒՆԿԵՎԻՉ — աչքերի, կաշու և վէներական հ., ՐՈՒԲԻՆՕՎՍԿԻ — կանանց և ներքին հ., ժամի 11—1., ՆԱԻԱՍԱՐԻԵԱՆ—խիւրուրգիական և վէներական (սիֆիլիտական) հ., ՇԱՀԱԶԻԶԵԱՆՑ — ներքին հ. ժամի 5—7. ՊԱՏԼՕՎՍԿԻ—ջղային, հոգեկան և ներքին հ., ՈՒՇԱԿՈՎ — երեխայոց հ., ԾԱՂԿԱՀԱՏՈՒՐԻՆ առաւօտեան ժամի 9—11, չորեքշաբթի և չարաթ օրերը երեկոյեան ժամի 7—8 ընդհանուր ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ: Հիւանդանոցը ունի դիչերապահ բժիշկ և ընդունում է ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ հիւանդներ:

ԱՂՔԱՏՆԵՐԻՆ անվարձ է բժշկական խորհուրդը և դեղը:

Հիւանդանոցում բնակվում է բժիշկ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆՑ:

ԲԺՇԿԱՆՈՑ

Հիւանդների ընդունելութիւնը սկսւում է ժամը 9-ին և չարունակւում է մինչև 1 կէսօրից յետոյ:

ԵԼԻՆ-ՉԷՔԻԼ.— Գ. ՄԱՐՏՈՆԿԻ՝ մանկաբարձական և կանանց հիւանդութիւնից համար. Գ. ՈՍՄԱՆԵԱՆՑ՝ կանանց և երեխայոց հ., ՌՈՄԱՆԵԱՆՑ՝ կանանց և երեխայոց հ., ԲԱԲԱՅԵԱՆ՝ ջղային և ներքին հ., ՇԱՀՄՈՐԴԿԻ՝ վէներական և կաշուի հ., ԳԻՆՏՍԲՈՒՐԳԻ՝ 1-ին խիւրուրգիական և աչքի հ.:

ԵԼԻԶԱՎԵԹԳՐԻ.— ՄԻՆԿԱՎԻՉ՝ խիւրուրգիական հ., ԲԷՅԼԻ՝ աչքի հ., ԲԱԲԱՅԵԱՆ՝ մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց հ., ԼԻՍԻՑԻՆ և ՎԵՐՄԻՇԵՎ՝ ներքին հ., ՊՈՏԱՊՈՎԿԻ՝ վէներական հ.:

ՋԱՐԵՉԷՔԻԼ.— ԿՐԱՍՈՕՂԼԱԴՈՎ և ԼԻՍԻՑԻՆ՝ ներքին հ., ԳՐԻՉԱՐԵԱՆՑ 2-Դ՝ կանանց և ներքին հ., ՇԱՀՄՈՐԴԿԻ՝ սիֆիլիտական և կաշուի հ.:

ՀԻՆԴԷՔԻԼ.— ԳԱՎՐՈՆԿԻ՝ մանկաբարձական և կանանց հ., ԲԷՅԼ՝ աչքի հ., ԲԱԲԱՅԵԱՆ՝ կանանց և երեխայոց հ., ԲԱԲԱՅԵԱՆ՝ ջղային և ներքին հ. (электротерапія), ԼԻՍԻՑԻՆ և ՊՈՏԱՊՈՎԿԻ՝ ներքին հ., ՓԻՇԱՐԻՆՑ՝ սիֆիլիտի և սեռական հ.:

Ո-ԷՔՍ.— ՄԻՆԿԱՎԻՉ՝ խիւրուրգիական հ., ԲԱԲԱՅԵԱՆ՝ մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց հ., ԿՐԱՍՈՕՂԼԱԴՈՎ՝ ԼԻՍԻՑԻՆ և ՎԵՐՄԻՇԵՎ՝ ներքին հ., ՇԱՀՄՈՐԴԿԻ՝ վէներական և կաշուի:

ՇՊԷՔՍ. — ԼԻՍԻՑԻՆ՝ ներքին հ., ԲԷՅԼ՝ աչքի հ., ԲԱԲԱՅԵԱՆ՝ ջղային և ներքին հ., ՓԻՇԱՐԻՆՑ՝ 2-Դ՝ կանանց և ներքին հ., ՊՈՏԱՊՈՎԿԻ՝ վէներական հ.:

Օ ԲՐԷՅԱՆ ատամի հ. ընդունում է իր մօտ խնդրած հիւանդներին ամէնայն ժամանակ բժշկանոցի տոմսակով:

Դիրեկտոր բժշկապետ բժ. ԼԻՍԻՑԻՆ:

ՓՈՍՏ

Թիֆլիսի փոստի կառավարութեան մէջ ընդունւում են և սրբւում, ամէն արտաքի և ամէն տեսակ թէ նամակներ, թէ լրագիրներ և թէ ծանր փոստի իրեր, ամէնայն օր, բացի սուն օրերը, առաւօտեան 8 ժամից մինչև 1 կէսօրից յետոյ: Բացի դրանից ամէն օր, բացի կիւրակէ և սուն օրերը, առաւօտեան ժամը 7-ից մինչև 8 և 3-ից մինչև 7-ը կէսօրից յետոյ, իսկ կիւրակէ և սուն օրերը 7 ժամից մինչև 10 առաւօտեան և 3-ից մինչև 7 կէսօրից յետոյ, ընդունւում են և սրբւում հասարակ նամակներ:

Ռուսաստանի և արտասահմանի փոստը դուրս է գնում Թիֆլիսիցը ամէն օր բացի կիւրակէ և սուն օրերը, Փօթիի սրակոը (երկաթուղու միջոցով) ամէն օր, Երեւանեան կարգինը երեքշաբթի, հինգշաբթի և չարաթ, Նուխուռը և Կախէթինը կիւրակէ և չորեքշաբթի, Բագուինը, Սիսիանեան ոստիկանի վերայով երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Նամակներ.

Քաղաքային փոստով նամակն արժէ 3 կ.:

Բաց նամակ օտար քաղաքներ 3 կոպ.:

Ռուսաստան և Եւրոպայի բոլոր երկիրները ծանկուած նամակը արժէ (1¹/₆ լօտի ծանրութեամբ) 7 կ.:

Պատուիրած նամակների գինը կրկնակի է:

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ ТИФЛИСЪ 1-го іюля 1881 г. Типографія Акц. Эдіадзіанцъ и К.

Ցուն բժշկապետ Մ. Ոսկանեանց.

ОТКРЫТА ПОЛУГОДОВАЯ ПОДПИСКА

на еженедѣльный журналъ

„ЮРИДИЧЕСКОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

(ИЗДАВАЕМЫЙ ВЪ Г. ТИФЛИСѢ)

Съ 1-го іюля 1881 года по 1-е января 1882 года.

Цѣна за полгода 6 руб.

Кромѣ того можно подписаться на 3 мѣс.—3 р. 20 к., на 1 мѣс.—1 р. 20 к. Подписка принимается съ 1 числа каждаго мѣсяца и не далѣе конца года. Разсрочка во взносѣ допускается по соглашенію съ администраціею журнала.

Подписка принимается исключительно въ администраціи журнала, въ гор. Тифлисѣ, близь Головинскаго пр., по Безъименному пер., въ домѣ Тамамшева.

ИЗДАТЕЛЬ *А. С. Френкель.* РЕДАКТОРЪ *А. В. Степановъ.*

2—4

ТИФЛИССКІЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ

На полгода въ Тифлисѣ 2 рубля.
Для иногородныхъ . . . . 4 р.
На ДВОРЦОВОЙ улицѣ въ домѣ САРАДЖЕВА.

5—6

Վարժապետ և վարժուհի ամէնայնիներ համաձայն են գտանները դնել, ուսուցչութեան պարտաւոր. Հասցէն՝ Տփխիս, Կենդրանական դրատան առաջ:

ՆԵՐՔԻՍՏԱՆ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ-ՀՈԳԵՒՈՐ ԳՈՐԾԱՆՈՅԻ հոգաբարձութիւնը յայտնելով V և VI **ԴԱՍԱՏԱՆՑ** նախկին ուսուցիչ **ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ**, թէ առաջիկայ սեպտեմբերից բացվում է VII դասարանը ուսուցչութեամբ մանկավարժ պ. ԱՒԱԳԵԼԻ ԲԱՀԱՓՏԻՑԱՆ, հրաւիրում է նոյանից ցանկացողներին առանց հարցաքննութեան մանելու VII դասարանը ուսանելու, ուր ուսման ընթացքը աւարտողը կ'ըստանայ վկայական:

Յանկացողները կարող են յայտնել մինչև առաջիկայ օգոստոսի 25-ն պ. տեսչին գրասենեակ դրաւոր կամ բերանացի:

Հոգաբարձու Գ. Զորզանեանց.

ՓՈՍՏ

Թիֆլիսի փոստի կառավարութեան մէջ ընդունւում են և սրբւում, ամէն արտաքի և ամէն տեսակ թէ նամակներ, թէ լրագիրներ և թէ ծանր փոստի իրեր, ամէնայն օր, բացի սուն օրերը, առաւօտեան 8 ժամից մինչև 1 կէսօրից յետոյ: Բացի դրանից ամէն օր, բացի կիւրակէ և սուն օրերը, առաւօտեան ժամը 7-ից մինչև 8 և 3-ից մինչև 7-ը կէսօրից յետոյ, իսկ կիւրակէ և սուն օրերը 7 ժամից մինչև 10 առաւօտեան և 3-ից մինչև 7 կէսօրից յետոյ, ընդունւում են և սրբւում հասարակ նամակներ:

Ռուսաստանի և արտասահմանի փոստը դուրս է գնում Թիֆլիսիցը ամէն օր բացի կիւրակէ և սուն օրերը, Փօթիի սրակոը (երկաթուղու միջոցով) ամէն օր, Երեւանեան կարգինը երեքշաբթի, հինգշաբթի և չարաթ, Նուխուռը և Կախէթինը կիւրակէ և չորեքշաբթի, Բագուինը, Սիսիանեան ոստիկանի վերայով երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Նամակներ.

Քաղաքային փոստով նամակն արժէ 3 կ.:

Բաց նամակ օտար քաղաքներ 3 կոպ.:

Ռուսաստան և Եւրոպայի բոլոր երկիրները ծանկուած նամակը արժէ (1¹/₆ լօտի ծանրութեամբ) 7 կ.:

Պատուիրած նամակների գինը կրկնակի է: